

**ПАМ'ЯТІ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ,
АКАДЕМІКА-ЗАСНОВНИКА АКАДЕМІЇ
ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ,
ПЕРШОГО ДИРЕКТОРА ІНСТИТУТУ
ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН
УКРАЇНИ**

**ОЛЕКСАНДРА МИКОЛАЙОВИЧА
АЛИМОВА**

5 квітня 2023 р. на 100-му році життя перестало битися серце радника при дирекції Державної установи «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України» академіка НАН України Алимova Олександра Миколайовича.

Олександр Миколайович Алимov народився 30 вересня 1923 р. у м. Юзівка (нині Донецьк) у сім'ї шахтаря. Початок його трудового життя припав на роки Другої світової війни. Олександр Миколайович пройшов героїчний шлях від курсанта артилерійсько-мінометного училища до командира мінометного полку. За внесок у перемогу О. М. Алимov, тепер полковник запасу, нагороджений двома орденами Червоного Прапора та Вітчизняної війни I ступеня, орденами Олександра Невського, «Знак Пошани», медаллю «За відвагу» та багатьма іншими відзнаками.

Після демобілізації Олександр Миколайович навчався у Всесоюзному заочному фінансовому інституті, а в 1953 р. вступив до аспірантури Московського гірничого інституту. Після захисту кандидатської дисертації в 1957 р. працював у Донецькому науково-дослідному вугільному інституті начальником сектору, а пізніше — відділу. З 28 червня 1965 р. О. М. Алимov призначений заступником директора Інституту економіки АН УРСР із виконанням обов'язків керівника організованого ним Донецького відділення економіко-промислових досліджень цього інституту. Тут він створив потужну наукову школу, з якої вийшло кілька поколінь учених-економістів. З 11 серпня 1969 р. Олександр Миколайович очолив Інститут економіки промисловості АН УРСР, який під його керівництвом за короткий час став центром фундаментальної економічної науки в Донбасі.

В якості директора інституту О. М. Алимov брав безпосередню участь у дослідженні й розв'язанні науково-прикладних проблем забезпечення результативності управління виробництвом, що передбачають широке застосування економіко-математичних методів. Одержані результати було впроваджено у вугільній, металургійній, хімічній, машинобудівній та інших галузях промисловості України.

У квітні 1966 р. О. М. Алимovu було присуджено науковий ступінь доктора економічних наук, а у вересні — присвоєне вчене звання професора. 17 грудня 1965 р. його обрано членом-кореспондентом, а 27 грудня 1973 р. — академіком АН УРСР.

З 01 січня 1973 р. О. М. Алимova призначено головою Ради по вивченню продуктивних сил України АН УРСР. Обіймаючи цю посаду до травня 1984 р., Олександр Миколайович виконав велику дослідницьку і науково-організаційну роботу з комплексного вивчення напрямів використання природних ресурсів і охорони навколишнього середовища. Він сконцентрував діяльність РВПС України на розв'язанні проблем розбудови безпечних потужностей ядерної енергетики, раціоналізації розміщення енергетичних об'єктів як з позицій економічної ефективності, так і враховуючи різноманітні фактори впливу на базові галузі промисловості України. Під його керівництвом було розроблено доктринальні комплексні програми: науково-технічного прогресу СРСР на 1986–2005 рр. (український розділ), розвитку народногосподарського комплексу м. Києва та Київської агломерації до 2020 р.; «Науково-технічний прогрес та його соціально-економічні наслідки на період до 2005 р. по Українській РСР»; Концепцію охорони та раціонального використання земельних, водних і лісових ресурсів;

техніко-економічне й екологічне обґрунтування будівництва комплексу «Дунай — Дніпро» та ін.

Крім того, Олександр Миколайович став фундаментом нового напрямку розбудови продуктивних сил України, який інтенсивно розвивався в РВПС, здійснював міждисциплінарні комплексні дослідження з оцінювання та прогнозування темпів і пропорцій розвитку й розміщення продуктивних сил країни у взаємозв'язку із забезпеченням екологічної рівноваги. У ці ж роки він очолює Наукову раду із проблем науково-технічного й соціально-економічного прогнозування при Президії АН УРСР і Держплані УРСР.

З липня 1984 року О. М. Алімов — завідувач відділу розвитку промислового потенціалу Інституту економіки АН УРСР. З січня 2004 р. очолює відділ міжгалузевих пропорцій та промислового потенціалу Об'єднаного інституту економіки НАН України, з жовтня 2005 — відділ конкурентної політики та прогнозування промислового потенціалу Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України». З листопада 2005 по січень 2011 рр. працює радником при дирекції — завідувачем відділу стратегічного потенціалу та макроекономічного аналізу Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України.

З січня 2011 р. О. М. Алімов стає радником при дирекції Державної установи «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» та одночасно (по лютий 2016 р.) очолює відділ стратегічного потенціалу сталого розвитку цієї установи. Основні напрями роботи відділу: розвиток теорії, методології і практики стратегії макросистемної еволюції національної економіки на засадах раціонального використання стратегічного потенціалу сталого розвитку і прогнозування наслідків її реалізації; розроблення теоретико-методологічних основ оцінювання потенціалу сталого розвитку України в межах міждисциплінарної тріади «економіка — екологія — соціум»; обґрунтування методологічних принципів формалізації моделі адаптивного управління викорис-

танням стратегічного потенціалу реального сектору економіки України на основі системи науково аргументованих критеріїв та індикаторів оцінювання; формування макроекономічної моделі стратегічного потенціалу сталого розвитку в умовах фінансово-економічної невизначеності функціонування економіки.

Під науковим редагуванням і за безпосередньої участі О. М. Алімова опубліковано близько 600 наукових робіт, серед них 12 індивідуальних і 45 колективних монографій. Його учні захистили понад 30 кандидатських і 13 докторських дисертацій з економічних наук.

Поряд із науковою діяльністю упродовж тривалого часу Олександр Миколайович очолював проблемні, наукові та спеціалізовані ради й комісії; входив до складу Експертної ради ВАК при Раді Міністрів СРСР, Комітету з Державних премій Української РСР в галузі науки і техніки при Раді Міністрів УРСР, Експертної ради з проблем охорони навколишнього середовища Державного комітету з науки і техніки СРСР тощо; керував проектами з напрямку «Економічний та соціальний розвиток України» Міжнародної асоціації енергетиків-економістів; брав участь у підготовці низки аналітичних документів на виконання програм діяльності Кабінету Міністрів України. Його напрацювання становлять методологічне підґрунтя парадигми макросистемної еволюції потенціалу сталого розвитку України.

За видатні здобутки в галузі економіки й управління національним господарством Олександра Миколайовича удостоєно почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (1997), Державної премії України в галузі науки і техніки (2010), премії ім. О. Г. Шліхтера АН УРСР (1971). У 1992 р. його обрано дійсним членом Української екологічної академії наук.

Біографію О. М. Алімова включено до міжнародних біографічних та історико-культурологічних видань.

Висловлюємо глибоке співчуття рідним і близьким, колегам та учням О. М. Алімова.

Президія Академії економічних наук України

Редколегія журналу

*В. В. Микитенко,
А. О. Коваленко*